

יעקב שרת / איש מאדים השאלה האחרונה

מוכשר, לא הופתע כלל. ואם, למרות הכל, הוא בחר לדבוק בעבודה כרות בנעמי, ומה גם בלא שריון מושב בטוח בבכנסת, שלא לדבר בממשלה, כנהוג במקומותינו ובאלופינו — יבורך. אני חווה לו עלילות גדולות. הוא עוד עשוי להפתיע את העם בהנהגת נורמות חדשות בהנהגה מפלגתית ולאומית. ואם נבואתי הדלה הזאת תתגשם, אני מקווה שמישהו יזכור אותי.

אוי!

אם סבתא שלי היתה חיה, היא היתה גונחת ממעמקי לבה אשר לא ישוערו גניחת, „אוי!“ שכזאת, שכל עצי שדרות רוטשילד היו נרכנים בזה אחר זה מנחלת-בינימין ועד „הבימה“ כאבני דומינו בפעלול הידוע. אבל סבתא שלי לא חיה, וככל שידוע לי, היא נטלה עימה אלי קבר את סוד האנחה היהודית רבת-הפנים ועמוסת ההיסטוריה הלאומית. במצב זה לא נותר לי אלא להפליט „אוי!“ שטחי חלוש נוכח פלא פגש פרס במרוקו. לפי שקראתי ושמעתי, סביר לי שפגישותי המלכותיות של שימעון פרס במרוקו ובלונדון דלפו דווקא מלישכתו, אבל ה„אוי!“ של החלוש שלי, בי נשבעתי, לא נגנח בשל כך. עוד נחזור במשהו לעניין מקור ההדלפה, אבל מה זה חשוב? האם הבעיה העיקרית אינה התואר וההדר שבו מצטיירת ישראל כולה בעיני הערבים, בעיני העולם כולו, ואם תרצו, גם בעיני עצמה? תסלחו לי, איזו מין מדינה זאת, שאפילו במעמדים החשובים, העדינים, הייחיי אומר אפילו המלכותיים, אינה מסוגלת להתאפק — ומפליטה נפחה רבת, גם קולנית גם מסריחה, עד ששום הזות כיסא אינה מועילה, כמו בבדיחה הדריאנובית! („תירצת קול, ריח תירצת?“) אוי!

עם משונה, היהודים לא שמים — ותאונות עושים. לא מכניסים יין — אבל מוציאים סוד. אוי!
אינני יודע אם פרס עמד מאחלי ההדלפה, או שמא היא נפחת אחד מנעריו שאף לשרת את עניין האומה, המדינה, המפלגה או שבראשה (וגם ענייני-הוא זכור לטוב) מתוך ביטחון גמור שהוא יודע את חפץ אדונו גם מבלי לשאלו (גם להחמיט ארוב, המזכיר הצבאי של ראש-הממשלה ושר-ביטחון דויד בן גוריון, היה חבל להעיר את אדונו משנתו, ולפיכך אישר בשמו מיבצעים כגון קיביה וכינתה), כשם שאיני יודע אם הדלת שיחת קרט-שמידט הרא שונה, שמאחריה מסתתר עכשיו מן שבוודאי הדליפה בשניה (אני מתאפק מלומר מדוע היה צריך להדליפה בשניה), נעשתה ביוזמת ראש-הממשלה או שרה-החוף, או שוב, לא היתה אלא נפחה של משרת. אבל אני יודע, שיש אנשים שאינם מסוגלים לשמור סוד, ויש אנשים שמוכרים סודות בעבור בצע כסף או תפקיד, ויש אנשים שמשקיעים בעיתונים סודות כמו כסף בבורסה, בהניחם כי באופן זה הם מבטיחים את שמם הטוב בכלי-התיקשות והנהגה משירותם הנאמן. שעה ש האמת היא שהמניות שלהם אינן שוות מאומה, והנהגים משירותם בזים להם בלבדם. אוי!

במצב זה, ששוב אינו ניתן לריפוי אספיריני, צריך לבוא ניתוח, וניתוח פשוט למדי: אם, בעיקרון או בדעיבה, מדינת-ישראל — לא מנהיג פלוני, פוליטיקאי אלמוני או שר פלמוני, אלא בפירוש מדינת-ישראל, שכן כך זה מצטייר כלפי חוץ — אינה מסוגלת לשמור שום סוד מדיני, כי אז מוטב להכריז על שמירת סודות, חד-חלק! האם לא יהיה הרבה יותר מכובד, למשל, אם שימעון פרס בכבודו ובעצמו יחזור ארצה הישר לתוך מסיבת-העיתונאים שתזמן לו על-ידי עוזריו הנאמנים, ושם, קבל מיקרופונים ומצלמות יכריז: רבותי, אני עבדכם שימעון פרס נסעתי למדינה זו, וזו, ושם, נפגשתי עם מלך, נסיך — או שוטה אחר שנתן בי אמונו? כמובן, יהיה עליו למרה. הוא יצטרך לשקול אם לא כדאי וראוי לו לעשות את מסיבת-העיתונאים המכובדת הזאת עוד בצאתו, שהרי עליו להקדיש את האפשרות שיריבו כלשהו יכנס מסיבת-העיתונאים מכובדת, ויצהיר קבל מיקרופונים ומצלמות: רבותי, זה עתה נודע לי, ששימעון פרס וכולי וכולי. האם מישהו שמסית-הסודות לא יהיה מכובד יותר? כלי-התיקשות הרעבתניים לא ייצאו מופסדים. הנוקים המדיניים לא יגדלו. אבל מכת ההדלפות המדיניות פשוט תיעלם. הכל יהיה גלוי, פשוט ישר. כדרך אדוניהו בן חיות. אוי!

טעות של שבת

אמת, ברשימתי לפני שבועיים, „שומרי שבת בעם“ נפלתי קורבן — באשמת — לשתי טעויות.
(א) שרה-החוף יצחק שמיר לא חילל שבת בטיסה מניו-יורק לרומא. הוא טס ביום ו' והגיע לרומא לפני כניסת השבת, ואפשר שהשיח בינו ובין ראש-הממשלה בעניין הפגישה עם האפיפיור, שמועדה גלש לשבת, עדיין היה לפני כניסת השבת, כה עשה לי אלוהי השבת וכה יוסיף. שרה-החוף הוא אפיקורס דיו, ואין צורך לתלות בו עבירות נוספות.
(ב) הפסוק „יותר מששמרו ישראל על השבת שמרה השבת על ישראל“, שדשתי בו דוש וחזור לנפני, היה עשוי להחשב כמאמר חז"ל — אם כי לא אמרתי זאת במפורש — והנה מתחווה, שמתבטע הדש הוא, ומביט-היוצר של ח"נ ביאליק!
אגב, שרה-החוף שלא נפגש עם האפיפיור מפני שחזקה עליו מיצויות ראש-הממשלה שלא לחלל את השבת, נפגש באותה שבת עם שרה-החוף האיטלקי, אך לא מתוך חילול שבת, שכן האחרון הטריח את עצמו ובה אל בית שגריר ישראל ברומא, שאצלו התארח שרה-החוף יצחק שמיר. הוכחה נוספת, שאי-אפשר לה למדינת-ישראל בלא גוי של שבת.

מר נאור, שב בבקשה פה. אתה יכול להיות נינוח. זה לא כואב בכלל. אנחנו רק נצמיד אליך את החיישנים של המכונה. הנה, ככה, לראש, ללב, ליד ימין — אתה כותב ביד ימין? כן או לא — זה כל מה שאתה צריך להגיד. אמת או שקר, לא חשוב, כאוות נפשך. המכונה כבר תדע בעצמה. אז ככה: שמך אריה נאור? היה לך שפם? אתה רואה כמה זה פשוט? — אנחנו שואלים, אתה משיב והמכונה רושמת לה. אז איפה היינו? בשפם? יופי. נמשך? אתה מזכיר ממשלת-ישראל? אל תשים לב לרעש הזה. זה המכונה צוחקת. זה שום דבר. כשאתה מסרט מה שמסרת לרענן לוריא, היורד הבזוי שהקריקטורות שלו מופייעות בעיתון שפיטס ראושו את שיחת קרט-שמידט, האם סיפרת לו, כי מה שמסרת לו כבר התפרסם? האם כאשר שיחת קרט-שמידט פורסמה בעברית בראשונה, קראת אותה? האם לפני זה קראת אותה במיברק סודי משגריר ישראל בגרמניה ויחנן מרוז, שהעתקה הגיע אל שולחןך? האם אתה הוא, מר נאור, שגם בפעם הראשונה הזאת רגע אחד מר נאור, מה אתה עושה? למה אתה קם? לאן אתה רץ? באמת, איזה מין חוסר סבלנות! הלא נשארנו לנו רק שאלה אחת, רק שאלה אחת! מי שם? אהרון הראל! תיכנס בבקשה!

יוזמה צרפתיית

הכרך האחרון של יומן ריצ'רד קרוסמן אינו מונח לפני, אבל באחד העיתונים קראתי, שבפרק על מלחמת סואץ ועל הקנוניה הצרפתיית-אנגליית-ישראלית ב-1956 הוא קובע מפורשות, שלא רק מלחמת סואץ אלא גם מיבצע קדש — שבישראל עדיין יש תמימים המבקשים להפריד ביניהם נוסח „חבל שלא עשינו את זה לבד“, שעה שכל הגיון המיבצע היה שלא לעשותו לבד — היה פרי יוזמה צרפתיית.

קביעה זו מאשרת את הפסוק ביומן האישי של משה שרת, שבו הוא מספר, בהיותו באותם ימים בשליחות מדינית בהודו — בתמימותו הוא סבר שזו שליחות, שעה שהאמת היא שזה היה שלוחו, שכן עצם נוכחותו בישראל באותם ימים היתה לצנינים בעיני מכוני המלחמה, שחזקה עליהם שחששו בצדק, כי אילו היה סודה דולף אליו הוא היה מוציק שמים וארץ נגדה, למרות שכבר הודה חד-חלק משרות בממשלת בן-גוריון — על מיכתב חשוב שקיבל מהמנהל הכללי של משרד-החוץ באותם ימים, וולטר איתן, שם נאמר מפורשות שיוזמת המלחמה היתה צרפתיית.

אולי אין לתמוה כלל על ששום עיתונאי לא ניגש עד היום אל וולטר איתן כדי להציל מפיו מה בדיוק כתב באותו מיכתב למשה שרת בהודו, כשם שספק אם מישהו אצלנו יתפס למה שנתגלה עכשיו ביומן קרוסמן באותו עניין. אבל, ברוח השם, לא רק בישראל כותבים ספרי היסטוריה. לפי הגיון הדברים המקומי אולי יבוא יום, שישראלי המבקש לדעת את עבר מדינתו יצטרך לנסוע לחו"ל, כדי לספק את צימאונו.

נירו לכם ניר

המנוקר התורן הוא עמירם ניר. אתם יודעים איך זה בלול התרנגולות הכללי שלנו. אז קדימה — עד דם יישפך!

ואני אומר לכם: מה יש? אינני מכיר את עמירם ניר. אינני יודע אם יש לו ראש המתאים לכובע ראש-ממשלה. יכול להיות שכן ויכול להיות שלא. אבל קיבלתם רושם מכמה וכמה כתבות טלוויזיה שלו, שהוא ברנש אינטליגנטי, זה לא משהו? זה לא מיצרך מבוקש בלישכותיות הממאירות משרות של נפולות?

ניח שאני מנהיג דגול. דגול באמת, כלומר דגול עד כדי כך שפשוט אינני מרשה לעצמי להקיף את עצמי בחסידים שטים, חנפנים ולקקנים ואומריהן — כנכנאים, כך קראתי פעם — למיניהם, שלא לדבר על תכננים ותחבולות וברברים מלמנים ורדופי טובת-עצמם בכל מחיר, הם וכל זה ומצורע וזבלגן למינהו; דגול עד כדי כך, שאיני חושש מחברים ומעוזרים ומכופפים מושחזי שכל ועורריוזמה, ולא זו בלבד, אלא שאני מחפש אותם בנרות, אפילו מעבר למירקע, וצד ושולה אותם ומעמידם לימני, ומאציל להם סמכויות, ומתאמר אותם כטוסקניני בשעתו. אז מה, אם אני סבור, שעמירם ניר מסתאב בטלוויזיה ומסוגל להפיק יותר מעצמו בלישכתי — לא אנד אצבע?

בכלל, האין סכנת קטנוניות ונמושויות אורבת לפתח כל מוסד ממוסד, שמכוח פרקיסוני, כלומר בתדוק ותק-כרעיים, עולה בו כל אחד בדרכה עד שכליכולו מסתידך בנושאי תפקידים שאינם ראויים לכהן בהם — אלא אם כן נפתח בו צוהר — ודווקא למעלה, בקומה העליונה — לקליטת צנחנים-מוצנחים מוכשרים, שהם טובים לעצמם וטובים לא פחות לסביבתם, כאותו פילפל שהדחיר את החמור?

אז אם עמירם ניר ברנש מוכשר — אתם רוצים להגיד לי שהוא יוריד את הרמה שם, בלישכתי יושבראש מפלגת-העבודה? ומה רע, אם בדיוק 100 יום לפני הבחירות, ככתוב-על-יספר, הוא מתפרס משרות המדינה ועובר לשרות מפלגה? שום דבר לא רע בזה. אלא מה? אוהוהו אלא מה! אילו שימעון פרס, אותו שימעון פרס גופא, שבשעתו הדיבקי בו כינוי „שימעון פירסומת“, היה מפגין חושי פירסום וחסיד-ברבור נאותים, חזקה עליו שהיה משהו להצננה העמיקים-ניחית צורה מכובדת, כנה ואמיצה. העובד דה שהוא לא עשה זאת — לא רצה או לא יכול או לא היה מסוגל — מוליכה לכמה מסקנות בלתי-נימנעות לגבי אישיותו ומנהיגותו של היושבראש. אני מניח שעמירם ניר, בתור ברנש

(המשך ממעמד 10)
גודל) מייחסת למזל טלה, ואם היא ממשיכה את גיבעת נוסס בצורה הרמונית — כלומר, אינה גבוהה מדי, ואף אינה שקועה — היא תראה על החלטיות, אומץ-לב, כושר-התנגדות, יוזמה, שליטה-עצמית ושלווה במצבים קשים.

אגב, זו נחוצה במיוחד לאלה המתעדים לשמש מפקדים ב"צבא, או לאלה המתכוננים לע"סוק בניהול ובאירגון. לבעלי גיבעה כזו יש יכולת לבצע ולציית לפקודות בזמן מלחמה ונכונות להסתכן. כמו-כן מראה גיבעה זו על תכונה של אהבת-אדם, ועל יכולת פדגוגית ורפואית. נשים בעלות גיבעה כזו נחשבות לאמהות טובות במיוחד.

גיבעת מארס גבוהה מדי — נראית יותר גבוהה מהגיבעה שאליה היא מחוברת (גיבעת נוסס), והיא בולטת במיוחד — מאפיינת טיפוס אלים, רודף-מלחמות, סביבו תמיד ריב ומזון — נוטה להיות שתלטן ואכזרי. נטייתו האגרסיביות ולשונו ה"פוגעת הן בעלות השפעה מפריעה ופוגעת בחיי הסובבים אותו. לזכותו ייאמר שבדרך-כלל לא יפחד מנסילות סיכונים, ובשעת-חירום יהיה מסוגל להפגין ה"נהגות אמיצה. יחד עם זאת גם הטיפה הנורה האהובה עליו ב"יחוד, ולא תמיד יוכל לשלוט בתוצאות של חיבתו זו.

גיבעת מארס חסרה, כלומר, במקום גיבעה ניתן למצוא פשוט שקע, מראה כי האדם פשוט מוגלג ואינו מסוגל להילחם. גם את תוכניתיו ורעיונותיו קשה לו להוציא לפועל. הוא פוחד להביע את דעתו, שמה שאתגדלו. לו הוא לא האדם שיאהב לשלול בולתו.

גיבעת מארס השניה, זו המ"מוקמת בצד החיצוני של היד משוייכת למעשה למזל עקרב. ואותו כוכב מארס השולט בבני מזל טלה, עובר שינוי כאשר הוא שולט בבני מזל עקרב. או יותר נכון לומר, שההשפעה של אותו כוכב משתנה, בהתאם למזל שבו האדם נמצא.

גיבעת מארס גודל רגיל, לא בולטת מדי, אך גם לא חסרה, מגלה את האומץ המורלי והפני-סי. זהו סוג האומץ שבאמצעותו מצלח אסיר פוליטי שבשבת"ה הרעב שלו, למשוך את תשומת-לב העולם לעולל הנעשה בסביבתו.

גיבעה כזו גבוהה ובלוטת מדי מצביעה על מזג גרוע ונטייה לאלימות. אך רק לעיתים-נדירות יפנה בעליה לבוח הפיסי, כדי להפעיל מזג זה. כתחליף הוא משתמש בסארקזם וברישעות מנטליות. זהו אדם חסר-מנוחה, עצבני, בודד והפכפך.

חוסר גיבעה במקום זה מ"א, שוב, טיפוס פחדן וחרד, שייכנע, קרוב לוודאי, לכל צורת משטר, במטרה להציל את עורו. אדם כזה לא ניתן בדימויו או במעוף רב, ובוודאי לא יהיה המסמר בשום חברה.

בנוסף לנאמר כדאי להזכיר, שגיבעה זו מראה, בין השאר גם על דימויו יוצר, ועל היכולת לבצע את הרעיונות המתעוררים באדם בעל דימויו מסוג זה. ל"אמנים, ציירים, פסלים, או אמ"נים מסוג אחר, חשוב שתהיה גיבעה מפותחת יפה ומאוזנת על-ידי שאר הגבעות.

שקע עמוק בין שתי גבעות אלו נקרא ביקעת מארס, ומראה על אכזבות רבות. לאדם זה הת"חלות רבות, על-פי-כך נגמרות בכישלון.

סיכום: גיבעת מארס טובה מראה בכל יד על אדם אמיץ, שילחם למען רעיונותיו בכל מקום שבו עובד. הוא יהיה ע"י רני, בעל גאוה ואישיות עצמ"אית, ויוכל לנהל ולארגן כל מיבצע שיוטל עליו בהצלחה רבה.